

Predmet C-36/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

22. siječnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

College van Beroep voor het bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu, Nizozemska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

22. prosinca 2020.

Tužitelj:

Sense Visuele Communicatie en Handel vof (koje djeluje i pod nazivom De Scharrelderij)

Tuženik:

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Predmet glavnog postupka

Glavni postupak odnosi se na spor između društva Sense Visuele Communicatie en Handel vof (koje djeluje i pod nazivom De Scharrelderij) (u daljnjem tekstu: tužitelj) i Ministara van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (ministar poljoprivrede, okoliša i kvalitete hrane, Nizozemska, u daljnjem tekstu: tuženik) oko tuženikova odbijanja da tužitelju nadoknadi štetu koja mu je navodno nastala zbog netočne informacije o primjeni odredbe prava Unije koju mu je pružio tuženik.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Zahtjev za prethodnu odluku u skladu s člankom 267. UFEU-a odnosi se na primjenu načela zaštite legitimnih očekivanja. Osobito je riječ o pitanju može li se u slučaju netočne informacije o jasnoj odredbi prava Unije koju ju pružilo nacionalno upravno tijelo – zbog čega nije moguće pozivati se na načelo prava

Unije o zaštiti legitimnih očekivanja – na temelju načela zaštite legitimnih očekivanja važećeg u nacionalnom pravu ocijeniti je li to tijelo postupalo nezakonito zato što dotičnoj osobi nije nadoknadilo štetu.

Prethodno pitanje

Protivi li se pravu Unije ocjena na temelju načela zaštite legitimnih interesa važećeg u nacionalnom pravu o tome je li nacionalno upravno tijelo suprotno odredbama prava Unije stvorilo legitimna očekivanja i time prema nacionalnom pravu nezakonito postupalo zato što dotičnoj osobi nije nadoknadilo štetu koja joj je zbog toga nastala ako se ta osoba zbog postojanja jasne odredbe prava Unije ne može s uspjehom pozivati na načelo prava Unije o zaštiti legitimnih očekivanja?

Navedena odredba prava Unije

Članak 50. Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1307/2013)

Kratak prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Tužitelj je javno trgovačko društvo koje ima dva člana društva, osobe A i B. Osoba A rođena je 21. siječnja 1977. Tužitelj od 2017. upravlja svinjogojskom farmom.
- 2 Tuženik je provedbu zajedničke poljoprivredne politike u Nizozemskoj povjerio Agentschapu Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (Državna agencija za poduzetnike, Nizozemska, u daljnjem tekstu: RVO). Zbog toga što tužitelj za 2018. nije imao nikakva prava na plaćanje, više se puta obratio RVO-u s pitanjem, može li i kako steći ta prava. Iz RVO-ova odgovora je proizlazilo da je tužitelj ispunjavao uvjete za dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve za mlade poljoprivrednike, jer je osoba A u određenom trenutku u 2018. bila mlađa od 41 godine. RVO je tu informaciju potvrdio porukom elektroničke pošte te je 2018. i na njegovoj internetskoj stranici bilo navedeno da dotična osoba u godini podnošenja zahtjeva mora biti mlađa od 41. godinu da bi se smatrala mladim poljoprivrednikom.
- 3 Na temelju te informacije tužitelj je svojim jedinstvenim zahtjevom od 5. travnja 2018., među ostalim, zatražio dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve za mlade poljoprivrednike. Tuženik je taj zahtjev odbio jer je osoba A u 2018. bila starija od 40 godina, ona je 41. godinu navršila 21. siječnja 2018., i stoga je prekoračila dobnu granicu iz članka 50. stavka 2. točke (b) Uredbe br. 1307/2013. Naime, u skladu s tom odredbom mladim poljoprivrednicima smatraju se osobe koje u godini podnošenja zahtjeva „nisu starije od 40 godina”. Rješenjem od 22.

ožujka 2019. (u daljnjem tekstu: pobijano rješenje) tuženik je odbio kao neosnovan tužiteljev prigovor podnesen protiv tog odbijanja.

Bitni argumenti stranaka glavnog postupka

- 4 Između stranaka nije sporno da tužitelj 2018. nije bio uzet u obzir pri dodjeli prava na plaćanje iz nacionalne rezerve za mlade poljoprivrednike. Tužitelj, međutim, smatra da je uslijed pogrešne informacije tuženika pretrpio štetu koju mu tuženik mora nadoknaditi. Budući da je smatrao da mu pripadaju prava na plaćanje iz nacionalne rezerve, nije, naime, stekao nikakva prava na plaćanje za 2018., čime je u toj godini izgubio izravna plaćanja. Pobijanim se rješenjem, smatra tužitelj, povrjeđuje načelo zaštite legitimnih očekivanja te je ono nezakonito jer se njime ne uzima u obzir prethodno navedena pogrešna informacija kao ni šteta koja je uslijed toga nastala.
- 5 Tuženik ne osporava činjenicu da je RVO tužitelja pogrešno informirao. Međutim, prema shvaćanju tuženika, iz sudske prakse Suda proizlazi da u slučaju jasne odredbe prava Unije, kao što je to članak 50. Uredbe br. 1307/2013, pozivanje na načelo zaštite legitimnih očekivanja nije moguće (vidjeti presude od 26. travnja 1988., Krücken, 316/86, EU:C:1988:201 i od 20. lipnja 2013., Agroferm, C-568/11, EU:C:2013:407). Postupanje nacionalnog tijela zaduženog za primjenu prava Unije protivno tom pravu ne može, naime, stvoriti legitimna očekivanja čak ni u slučaju dobre vjere.

Kratki prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 6 Tužitelj je mogao i trebao pretpostaviti da RVO zastupa stajalište tuženika. Gotovo je sigurno da je tužitelj na temelju informacije koju mu je priopćio RVO zatražio dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve za mlade poljoprivrednike i da nije stekao nikakva prava na plaćanje. Time je izgubio sva izravna plaćanja te mu je nastala šteta. U ovom postupku je riječ o tome je li tuženik povrijedio načelo zaštite legitimnih očekivanja i stoga nezakonito postupao kada tu štetu nije nadoknadio. Tužitelj dakle ne tvrdi da bi mu tuženik i dalje trebao dodijeliti prava na plaćanje iz nacionalne rezerve za mlade poljoprivrednike, nego želi da mu tuženik nadoknadi štetu.
- 7 Prema sudskoj praksi Suda, države članice, u slučaju primjene prava Unije, kao što je to u ovom predmetu, moraju poštovati načelo zaštite legitimnih očekivanja prava Unije te ne mogu primijeniti i načelo zaštite legitimnih očekivanja utvrđeno u nacionalnom pravu (vidjeti presude od 13. ožujka 2008., Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening, C-383/06, EU:C:2008:165, t. 52. i 53. i od 20. lipnja 2013., Agroferm, C-568/11, EU:C:2013:407, t. 51.). Sud koji je uputio zahtjev iz toga zaključuje, da, čak i ako bi nacionalno načelo zaštite legitimnih očekivanja tužitelju trebalo pružiti širu zaštitu, on se na to ne može s uspjehom pozivati. Odnosno, legitimna očekivanja koja je nacionalno tijelo

stvorilo suprotno pravu Unije ne mogu dovesti do toga da tužitelj i dalje ima pravo na plaćanje iz nacionalne rezerve za mlade poljoprivrednike.

- 8 Međutim, Sudu koji je uputio zahtjev nije jasno, znači li to da tužitelj ni od nacionalnog upravnog tijela ne može zahtijevati isplatu naknade za štetu koju je pretrpio zbog pogrešne informacije koju mu je tuženik pružio. Sud koji je uputio zahtjev u prethodnim je odlukama smatrao da je na temelju načela zaštite legitimnih očekivanja nacionalnog prava moguće ocijeniti je li nacionalno upravno tijelo stvorilo legitimna očekivanja i postupalo nezakonito tako što dotičnoj osobi nije nadoknadilo štetu koja joj je uslijed toga nastala.
- 9 Nezavisni odvjetnik Mancini isto je tako u svojem mišljenju od 11. veljače 1988. (Krücken, 316/86, EU:C:1988:78) naveo da zaključak da se dotični gospodarski subjekt ne može pozivati na načelo zaštite legitimnih očekivanja oštećeniku ne oduzima mogućnost da pred nacionalnim sudom podnese tužbu kojom zahtijeva naknadu štete od tijela koja su za tu štetu odgovorna. Osim toga, u nizozemskoj se literaturi, upućujući na presudu Suda od 16. srpnja 1992., Belovo (C-187/91, EU:C:1992:333, t. 11.), ne isključuje da očekivanja koja je nacionalno upravno tijelo stvorilo suprotno pravu Unije za posljedicu mogu imati tužbu za naknadu štete u skladu s nacionalnim pravom.
- 10 Čini se da nisu svi argumenti koje je nezavisna odvjetnica Kokott navela u svojem mišljenju od 24. siječnja 2013. (Agroferm, C-568/11, EU:C:2013:35) protivni takvoj naknadi. Primjenom načela zaštite legitimnih očekivanja prava Unije osigurava se da se pravo Unije u svim državama članicama jednako primjenjuje i da, ukratko, očekivanje stvoreno suprotno pravu Unije ne može dovesti do toga da dotična osoba može isticati zahtjeve protivne pravu Unije. Međutim, šteta koju treba nadoknaditi nacionalno upravno tijelo nema negativan učinak na proračun Unije i ne dovodi do ozbiljnog narušavanja tržišnog natjecanja među državama članicama. S druge strane, čini se da argument koji navodi nezavisna odvjetnica Kokott, prema kojem važenje načela zaštite legitimnih očekivanja prava Unije ne smije ovisiti o tome, provode li pravo Unije u pojedinačnom slučaju tijela Unije ili države članice, ide u prilog isključivoj primjeni načela zaštite legitimnih očekivanja prava Unije, što bi, dakle, isključilo primjenu odgovarajućeg nacionalnog načela.
- 11 S obzirom na prethodna razmatranja, i dalje postoji osnovana sumnja u pogledu pitanja, protivi li se pravu Unije ocjena na temelju načela zaštite legitimnih očekivanja važećeg u nacionalnom pravu o tome je li nacionalno upravno tijelo suprotno odredbama prava Unije stvorilo legitimna očekivanja i time prema nacionalnom pravu nezakonito postupilo kada dotičnoj osobi nije nadoknadilo štetu koja joj je uslijed toga nastala, ako se ta osoba ne može s uspjehom pozivati na načelo zaštite legitimnih očekivanja prava Unije jer postoji jasna odredba prava Unije. Budući da je u tom pogledu za rješavanje spora iz glavnog postupka potrebno tumačenje prava Unije, sud koji je uputio zahtjev upućuje Sudu ranije navedeno prethodno pitanje.